

Gdańsk, 29 lutego 2016 roku

Prof. dr hab. Jerzy Zajadło
Katedra Teorii i Filozofii Państwa i Prawa
Uniwersytet Gdański

RECENZJA

w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego profesora nauk prawnych **dr. hab. Pawłowi Chmielnickiemu**

W związku z powołaniem mnie decyzją Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów z dnia 01 września 2015 roku Nr BCK-I-K-8193/15 na recenzenta w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego profesora nauk prawnych dr. hab. Pawłowi Chmielnickiemu, wyrażam następującą opinię:

Zgodnie z przepisem art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki w brzmieniu na dzień wszczęcia postępowania, tj. 01 lipca 2015 roku (Dz.U. nr 65 poz. 595 z późn. zmianami): „Tytuł profesora może być nadany osobie, która uzyskała stopień doktora habilitowanego lub osobie, która nabyła uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a, oraz:

- 1) posiada osiągnięcia naukowe znacznie przekraczające wymagania stawiane w postępowaniu habilitacyjnym;
- 2) posiada doświadczenie w kierowaniu zespołami badawczymi realizującymi projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych lub odbyła staże naukowe w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych, lub prowadziła prace naukowe w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych;
- 3) posiada osiągnięcia w opiece naukowej – uczestniczyła co najmniej:
 - a) raz w charakterze promotora w przewodzie doktorskim zakończonym nadaniem stopnia oraz

- b) raz w charakterze promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim zakończonym nadaniem stopnia lub uczestniczy w charakterze promotora w otwartym przewodzie doktorskim, oraz
 - c) dwa razy w charakterze recenzenta w przewodzie doktorskim lub w przewodzie habilitacyjnym lub w postępowaniu habilitacyjnym
- z zastrzeżeniem ust. 2 i 3”.

Ponieważ ust. 2 i 3 art. 26 oraz art. 21a ustawy nie mają w tym przypadku zastosowania, mojej ocenie podlegać więc będą: 1) fakt posiadania przez Pana Pawła Chmielnickiego stopnia naukowego doktora habilitowanego; 2) Jego osiągnięcia naukowe; 3) doświadczenie w kierowaniu zespołami badawczymi realizującymi projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych lub odbycie staże naukowych w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych, lub prowadzenie prac naukowych w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych; 4) osiągnięcia w opiece naukowej, z punktu widzenia kryteriów określonych w cytowanym przepisie ustawy.

1. Posiadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego

Pan Paweł Chmielnicki uzyskał stopień naukowy doktora w zakresie prawa w 2002 roku na Uniwersytecie Jagiellońskim na podstawie rozprawy *Stwierdzenie nieważności uchwały organu gminy przez wojewodę*. Jak podkreśla Kandydat w autoreferacie, w tym okresie Jego zainteresowania naukowe koncentrowały się wokół zagadnień prawnych podstaw funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego. Efektem tego było liczne publikacje dotyczące różnych aspektów tej problematyki, zwieńczone przygotowaniem rozprawy habilitacyjnej *Świadczenie usług przez samorząd terytorialny. Zagadnienia ustrojowoprawne* (Wydawnictwo Municipium, Warszawa 2005, s. 396). Stopień dra habilitowanego Pan Paweł Chmielnicki uzyskał na podstawie uchwały Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 14 listopada 2005 roku.

Widać więc wyraźnie, że przynajmniej ta część dorobku naukowego Kandydata istotnie odbiega od przedmiotu badań naukowych recenzenta. Ważne jest jednak to,

że pierwszy z warunków opisanych w art. 26 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy jest pozytywnie spełniony.

2. Ocena dorobku naukowego

Przedmiotem mojej oceny w tym punkcie recenzji powinna być odpowiedź na pytanie, czy osiągnięcia naukowe Pana Pawła Chmielnickiego „znacznie przekraczają wymagania stawiane w postępowaniu habilitacyjnym”. Te ostatnie z kolei oznaczają osiągnięcia, zgodnie z przepisem art. 16 ust. 1 cytowanej ustawy, „stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej” oraz „wykazywanie się istotną aktywnością naukową”. Już *prima facie* widać więc, że w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego powinniśmy mieć do czynienia z bardzo poważnym dorobkiem naukowym, takim, który stanowi coś o wiele więcej niż tylko znaczny wkład w rozwój nauk prawnych i niż tylko istotna aktywność naukowa.

Wprawdzie wprowadzone przez ustawodawcę kryteria oceny nie są nazbyt precyzyjne, to jednak z drugiej strony w praktyce wypracowano pewne paradygmatyczne narzędzia pozwalające recenzentowi na udzielenie odpowiedzi, czy zostały spełnione ustawowe wymogi, czy też nie. Jego ocena będzie oczywiście zawsze obciążona pewnym subiektywizmem, ale właśnie dlatego w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego powołuje się aż pięciu recenzentów. Nie ukrywam jednak, że jako recenzent w tym konkretnym postępowaniu miałem nieco utrudnione zadanie, ponieważ zdecydowana większość opracowań naukowych Kandydata dotyczy problematyki mającej niewiele wspólnego z reprezentowaną przeze mnie dyscypliną, tj. teorią i filozofią prawa. Krótko mówiąc – nie czując się kompetentny do oceny zawartości merytorycznej niektórych publikacji np. z zakresu prawa administracyjnego i prawa gospodarczego, musiałem się niekiedy ograniczyć jedynie do ogólnej analizy metodologii i warsztatu naukowego ich Autora.

Łączny dorobek publikacyjny Kandydata w okresie przed uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego obejmuje autorstwo i współautorstwo 37 opracowań w formie monografii, rozdziałów w pracach zbiorowych, studiów, artykułów, glos z zakresu administracyjnego i samorządu terytorialnego.

Trzeba podkreślić, że po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego Pan Paweł Chmielnicki znacznie poszerzył zakres swoich badań naukowych i zintensyfikował działalność publikacyjną. W okresie od listopada 2005 roku do maja 2015 roku opublikował łącznie 81 prac naukowych, w tym 3 monografie, 31 artykułów oraz 47 prac we współautorstwie. Dotychczasowe badania z zakresu administracyjnego prawa ustrojowego zostały poszerzone o drugi nurt, szczególnie istotny z punktu widzenia reprezentowanej przeze mnie dyscypliny – genezę i efektywność prawa.

Jak podsumowuje sam Kandydat w autoreferacie, dorobek obejmuje łącznie 118 prac naukowych oraz 36 prac popularnonaukowych.

Z braku kompetencji nie jestem w stanie dokonać miarodajnej oceny merytorycznej zawartości większości prac Kandydata. Nie ulega jednak dla mnie żadnej wątpliwości, że posługuje się On rzetelnym warsztatem naukowym wspartym na bardzo dobrej znajomości materiału normatywnego, orzecznictwa i literatury przedmiotu. W ostatnim czasie Pan Paweł Chmielnicki w istotny sposób poszerzył swoją perspektywę metodologiczną wychodząc poza dogmatykę prawa administracyjnego i gospodarczego w kierunku teorii prawa, socjologii prawa, finansów, zarządzania, statystyki i ekonomii. Widać to w szczególności w ostatniej monografii *Tworzenie instytucji gospodarki a ustawodawstwo polskie* (Wolters Kluwer, Warszawa 2015, s. 391), którą sam Kandydat w załączonym do dokumentacji postępowania wykazie publikacji uznaje za „główne dzieło”.

W środowisku polskich teoretyków i filozofów prawa Pan Paweł Chmielnicki nie jest z pewnością postacią bardzo dobrze znaną. Sam Kandydat przyznaje zresztą w autoreferacie, że nowy kierunek jego badań wprowadzie „można zaliczyć do szeroko pojętego obszaru teorii prawa”, ale jednocześnie dodaje, iż „najbardziej adekwatną jego afiliacją byłoby określenie go jako „badania nad genezą i efektywnością prawa””. Nie jest to więc z pewnością klasycznie pojęta analityczna teoria prawa, ale z drugiej strony można to uznać za badania nadbudowane nad dogmatykami prawniczymi, *ergo* – za ogólną refleksję nad prawem, a więc za element filozofii prawa *sensu largissimo*. Stąd, być może, obecność aż trzech przedstawicieli teorii i filozofii prawa w gronie pięciu recenzentów powołanych do oceny dorobku Pana Pawła Chmielnickiego w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego profesora.

Wprawdzie jeszcze za wcześnie na ostateczną weryfikację tez i wyników zaprezentowanych w cytowanym wyżej głównym dziele Autora oraz we wcześniejszej współautorskiej pracy *Activity Rules of Economic Man in Society as the Source of Legal Norms* LexisNexis, Warszawa 2010, s. 294), ale ich samoocena wydaje chyba się nieco przesadzona („dokonanie w 2009 roku odkrycia polegającego na stwierdzeniu występowania klarownych, długookresowych tendencji występujących w procesie ustawodawczym”, „odkrycie nie poprzedzone żadnymi analogicznymi pracami badawczymi [...], pierwsze na świecie”). Blaski i cienie towarzyszące narodzinom i rozwojowi ekonomicznej analizy prawa nakazywałyby dalej idącą ostrożność w formułowaniu tego typu ocen. Poza tym „klarowne, długotrwałe tendencje występujące w procesie ustawodawczym” historycy, teoretycy i filozofowie prawa zaobserwowali już na długo przed wspomnianym przez Kandydata przełomowym dla niego 2009 rokiem (by nie sięgać zbyt daleko – od szkoły historycznej Savigny’ego począwszy). Tak czy inaczej jednak, trudno zaprzeczyć, że tym nowym kierunkiem badań Pan Paweł Chmielnicki wkroczył w obszar nazwany „szeroko pojętą teorią prawa”. Potwierdza to zwłaszcza zredagowana przez Niego wartościowa poznawczo praca zbiorowa *Pochodzenie, tworzenie i efektywność prawa* LexisNexis, Warszawa 2014, s. 485). Sformułowane w autoreferacie plany badawcze pozwalają sądzić, iż Kandydat zamierza kontynuować aktywność naukową w tym obszarze jurysprudencji.

Moja ostateczna ocena nie jest wprawdzie tak euforyczna jak samoocena Kandydata, ale w konkluzji uznaję jednak, że spełnione jest drugie z kryteriów w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego wymienione w przepisie art. 26 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy. Mój brak kompetencji w obszarach objętych większością publikacji Pana Pawła Chmielnickiego powinien być rozstrzygnięty w myśl zasady *in dubio reo*.

Jednak za pozytywną oceną przemawia także ponadstandardowa pozostała aktywność naukowa Kandydata, znajdująca swój wyraz w licznych referatach na konferencjach naukowych, działalności w towarzystwach naukowych, działalności eksperckiej i organizacji zespołów badawczych. Łącznie, dorobek naukowy i aktywność naukowa Pana Pawła Chmielnickiego, są więc osiągnięciami znacznie przekraczającymi wymagania stawiane w przewodzie habilitacyjnym.

3. Ocena osiągnięć w kierowaniu zespołami badawczymi etc.

Z załączonej do postępowania dokumentacji wynika, że Pan Paweł Chmielnicki kierował projektem badawczym finansowanym w ramach konkursu Narodowego Centrum Nauki *Zastosowanie metod statystycznych do ustalenia charakteru długookresowych tendencji występujących w procesie ustawodawczym* (umowa nr UMO-2013/09/B/HS5/04078).

Niezależnie od tego kierował dwoma projektami badawczymi finansowanymi z grantów wewnętrznych Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie – *Kategorie czynników determinujących prawne regulacje gospodarki i finansów publicznych w Polsce w latach 2008-2011* oraz *Kategorie czynników determinujących prawne regulacje gospodarki*. Efektem prac były publikacje naukowe w formie serii artykułów oraz przywołanej już wyżej monografii anglojęzycznej.

Uwzględnić należy również kierowanie projektem badawczym *Geneza, wykładnia i efektywność norm determinujących nabycie lokalu lub domu od dewelopera*, finansowanym ze środków *Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa*.

Z załączonej dokumentacji wynika w okresie od 19 lutego do 28 lutego 2015 roku odbył naukowy staż zagraniczny na Wydziale Badań Ekonomicznych w jednej z wyższych uczelni w Pradze.

Należy więc uznać, że trzeci z warunków wymienionych w przepisie art. 26 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy został przez Kandydata pozytywnie spełniony.

4. Ocena osiągnięć w opiece naukowej

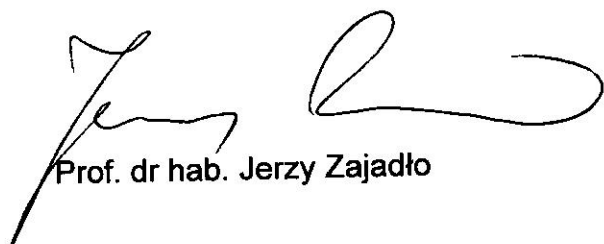
W zakresie opieki naukowej dr hab. Paweł Chmielnicki był promotorem w jednym zakończonym przewodzie doktorskim – (obrona rozprawy Pani Agnieszki Bednarczyk-Płachta *Status szkoły wyższej jako podmiotu administracji publicznej* odbyła się 22 kwietnia 2015 roku na Wydziale Prawa, Administracji i Stosunków Międzynarodowych Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie). Z załączonej dokumentacji wynika, iż ponadto jest promotorem w

czterech innych otwartych przewodach doktorskich oraz pięciokrotnie pełnił funkcję recenzenta prac doktorskich.

Także i w tym zakresie został więc wypełniony wymóg wynikający z przepisu art. 26 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy.

5. Konkluzja

Mając to wszystko na uwadze, w odpowiedzi na prośbę Dziekana Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie sformułowaną w piśmie z dnia 25 września 2015 roku, wyrażam **pozytywną opinię** w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego profesora nauk prawnych dr. hab. Pawłowi Chmielnickiemu.

Prof. dr hab. Jerzy Zajadło